

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

- Utemeljen 1893 -

SLUŽBA ZA SOCIJALNU MEDICINU

Odjel za medicinu rada

**OZLJEDE NA RADU
U HRVATSKOJ 2006. GODINE**

autor:

prim. dr. sc. Vlasta Dečković-Vukres, dr. med.

suradnici:

*Karmela Rutar-Kožul
Mario Hemen, ing.*

Kolovoz 2007.

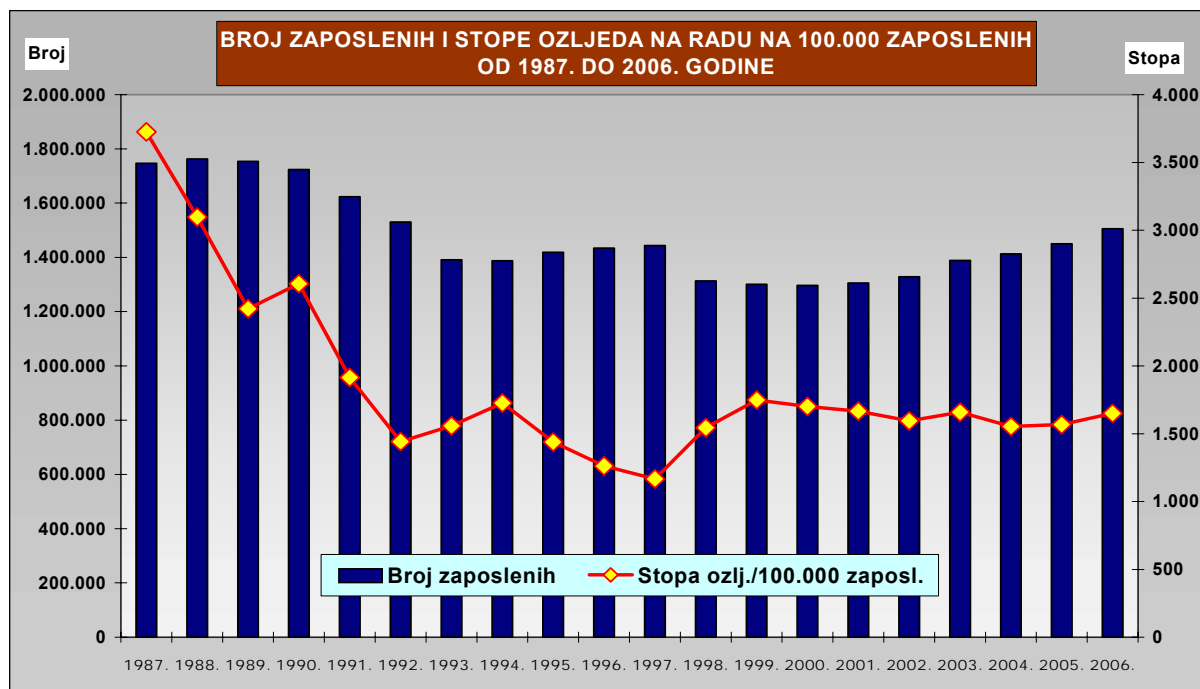
OZLJEDE NA RADU U HRVATSKOJ U 2006. GODINI

Ozljede na radu se u Republici Hrvatskoj prate putem individualnih prijava o ozljedi na radu koje se temeljem Pravilnika o uvjetima i postupku ostvarivanja prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja s osnove ozljede na radu i profesionalne bolesti (NN 32/2003), u roku od 30 dana od nastanka ozljede na radu, prijavljuju Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje. Sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu taj rok je skraćen na 8 dana od dana nastanka ozljede na radu. Ukoliko je ozljeda na radu priznata, jedan primjerak prijave dostavlja se i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo gdje se ozljede na radu prate u skladu s metodologijom Međunarodne organizacije rada (ILO).

U 2006. godini je u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo zaprimljeno ukupno 24.843 individualnih prijava ozljeda na radu što je u odnosu na 2005. godinu povećanje apsolutnog broja ozljeda na radu za 9,3%. Najveći broj ozljeda u 2006. godini kao i prethodnih godina (78,5%) dogodio se na samom radnom mjestu, a 21,5% na putu do posla ili s posla.

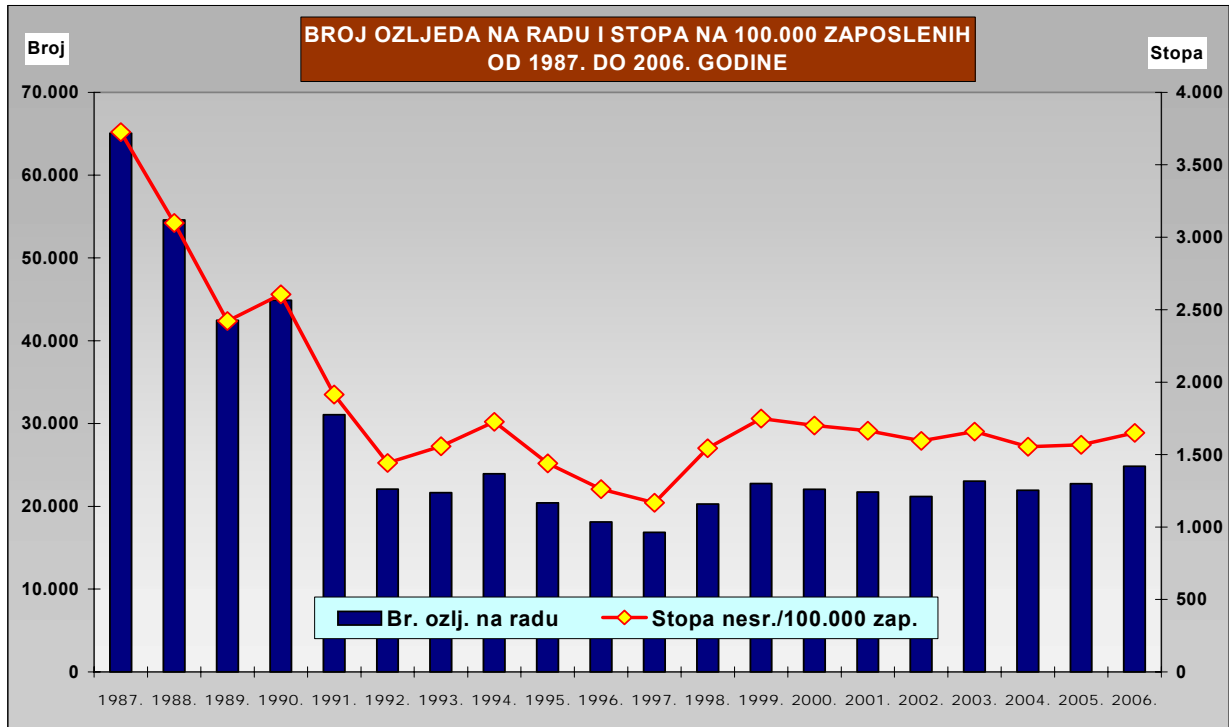
Na Slici 1. prikazana je učestalost ozljeda na radu u Hrvatskoj u 20-godišnjem razdoblju 1987 - 2006. godina, s obzirom na stopu ozljeda na radu na 100.000 zaposlenih.

Slika 1.

Na Slici 2. prikazan je ukupan broj ozljeda na radu u Hrvatskoj u 20-godišnjem razdoblju 1987 - 2006. godina, te stopa ozljeda na radu na 100.000 zaposlenih.

Slika 2.

Na poslu se najčešće ozlijeđuju muškarci i to u 79,5% slučajeva, a žene samo u 20,5%. U odnosu na 2005. godinu zabilježen je porast broja ozlijeđenih muškaraca za 7,5%. Od toga u 86,1% slučajeva muškarci su stradali na samom radnom mjestu, a u 19,1% na putu do posla odnosno s posla. U 2006. godini za razliku od 2005. godine kada je većina žena stradala na putu na ili s posla, i žene su češće stradale na samom radnom mjestu (58,4%), a na putu do posla odnosno s posla 41,6%.

U 2006. godini prema podacima iz Prijave ozljede na radu i prijave Državnog inspektorata povećao se broj smrtno stradalih osoba te su poginule čak 76 osobe. To je povećanje od 22,6% tj. poginulo je 14 radnika više u odnosu na 2005. godinu. Na samom radnom mjestu su stradale 62 osobe (81,6%) odnosno 7 radnika više u odnosu na 2005. godinu.

OZLJEDE NA RADU U HRVATSKOJ 2006. GODINE

Tablica 1. Ukupan broj ozljeda na radu u 2006. godini

	DJELATNOST	Broj ukupno ozlijeđenih (na radnom mjestu i na dolasku odnosno odlasku s posla)			
		Ukupno	Muški	Žene	Poginuli
	UKUPNO 01 - 99	24843	18005	6838	76
01	POLJOPRIVREDA, LOV I USLUGE POVEZANE S NJIMA	557	432	125	2
02	ŠUMARSTVO, SJEČA DRVA I USLUGE POVEZANE S NJIMA	453	435	18	5
A	POLJOPRIVREDA, LOV I ŠUMARSTVO	1010	812	143	7
05	05 RIBARSTVO, MRJESTIL. I RIBNJACI; USL. U RIBARSTVU	26	1	1	0
B	RIBARSTVO	26	1	1	0
10	VAĐENJE UGLJENA I LIGNITA; VAĐENJE TRESETA	0	0	0	0
11	VAĐENJE I USLUŽNE DJEL. U VEZI SIROVE NAFTE I ZEMN. PLINA, OSIM ISTRAŽIVANJA	43	42	1	0
12	VAĐENJE URANOVIIH I TORIJEVIH RUDA	0	0	0	0
13	VAĐENJE METALNIH RUDA	0	0	0	0
14	VAĐ. OST. RUDA I KAMENA	86	83	3	1
C	RUDARSTVO I VAĐENJE	129	125	4	1
15	PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	1299	880	419	1
16	PROIZV. DUHANSKIH PROIZV.	30	23	7	0
17	PROIZVODNJA TEKSTILA	154	61	93	0
18	PROIZV. ODJEĆE; DORADA I BOJENJE KRZNA	279	59	220	0
19	ŠTAVLJ. I OBRADA KOŽE; PROIZV. KOŽNIH PROIZVODA	125	30	95	0
20	PRERADA DRVA, PROIZV. PROIZVODA OD DRVA I PLUTA, OSIM NAMJEŠTAJA; PROIZV. PREDM. OD SLAME I PLETARSKIH MATERIJALA	610	525	85	4
21	PROIZVODNJA CELULOZE, PAPIRA I PROIZV. OD PAPIRA	199	151	48	0
22	IZDAVAČKA I TISKARSKA DJELATNOST, TE UMNOŽAV. SNIMLJENIH ZAPISA	135	85	50	0
23	PROIZVODNJA KOKSA, NAFTNIH DERIVATA I NUKLEARNOGA GORIVA	174	136	38	0
24	PROIZVODNJA KEMIKALIJA I KEMIJSKIH PROIZVODA	255	164	91	2
25	PROIZVODNJA PROIZVODA OD GUME I PLASTIKE	167	147	20	0
26	PROIZV. OSTALIH NEMETAL. MINERALNIH PROIZVODA	457	409	48	1
27	PROIZVODNJA METALA	404	375	29	0
28	PROIZV. PROIZV. OD METALA, OSIM STROJEVA I OPREME	1100	1055	45	1
29	PROIZVODNJA STROJEVA I UREĐAJA, D. N.	461	442	19	1
30	PROIZVODNJA UREDSKIH STROJEVA I RAČUNALA	4	3	1	0
31	PROIZVODNJA ELEKTRIČNIH STROJEVA I APARATA, D.N.	202	155	47	0
32	PROIZVODNJA RADIO-TELEVIZ. I KOMUNIKAC. APARATA I OPREME	51	36	15	0
33	PROIZVODNJA MEDICINSKIH, PRECIZNIH I OPTIČKIH INSTRUMENATA TE SATOVA	17	13	4	0
34	PROIZV. MOTORNIH VOZILA, PRIKOLICA I POLUPRIKOL.	104	78	26	0
35	PROIZVODNJA OSTALIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA	1636	1603	33	2
36	PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA, OSTALA PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA, D. N.	416	350	66	1
37	RECIKLAŽA	71	64	7	0
D	PRERAĐIVAČKA DJELATNOST	8350	6844	1506	13
40	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I TOPLOM VODOM	342	300	42	4
41	SKUPLJANJE, PROČIŠĆAV. I DISTRIBUCIJA VODE	240	221	19	2
E	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM I VODOM	582	521	61	6
45	GRAĐEVINARSTVO	3172	3097	75	29
F	GRAĐEVINARSTVO	3172	3097	75	29

OZLJEDE NA RADU U HRVATSKOJ 2006. GODINE

Tablica 1. – nastavak

	DJELATNOST	Broj ukupno ozlijeđenih (na radnom mjestu i na dolasku odnosno odlasku s posla)			
		Ukupno	Muški	Žene	Poginuli
50	TRGOVINA MOT. VOZILIMA I MOTOCIKL.; ODRŽAVANJE I POPRAVAK MOT. VOZILA I MOTOCIK.; TRGOV. NA MALO MOT. GORIVIMA I MAZIVIMA	215	195	20	0
51	TRGOVINA NA VELIKO I POSREDOVANJE U TRGOVINI, OSIM TRGOVINE MOTORNIM VOZILIMA I MOTOCIKLIMA	990	687	303	4
52	TRGOVINA NA MALO, OSIM TRGOV. MOT. VOZILIMA I MOTOCIKLIMA; POPRAVAK PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	1245	550	695	4
G	TRGOVINA NA VELIKO I MALO, POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKLA TE PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU	2450	1432	1018	8
55	HOTELI I RESTORANI	833	376	457	0
H	HOTELI I RESTORANI	833	376	457	0
60	KOPNENI PRIJEVOZ I CJEVOVODNI TRANSPORT	819	752	67	4
61	VODENI PRIJEVOZ	55	52	3	0
62	ZRAČNI PRIJEVOZ	13	5	8	0
63	PRATEĆE I POMOĆNE DJELATNOSTI U PRIJEVOZU; DJELATN. PUTN. AGENCIJA	263	223	40	2
64	POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE	622	436	186	0
I	PRIJEVOZ, SKLADIŠTENJE I VEZE	1772	1468	304	6
65	FINANC. POSREDOVANJE, OSIM OSIGURANJA I MIROVINSKIH FONDOVA	272	73	199	0
66	OSIGURANJE I MIROV. FOND., OSIM OBVEZNOGA OSIGUR.	76	23	53	0
67	POMOĆNE DJELATNOSTI U FINACIJSKOM POSREDOVANJU	12	8	4	0
J	FINACIJSKO POSREDOVANJE	360	104	256	0
70	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	50	39	11	0
71	IZNAJMLJIVANJE STROJEVA I OPREME, BEZ RUKOVATELJA I PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	22	17	5	0
72	RAČUNALNE I SROD. DJELAT.	27	24	3	0
73	ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	45	26	19	0
74	OSTALE POSLOVNE DJELATN.	794	551	243	1
K	POSLOVANJE NEKRETNINAMA, IZNAJMLJIVANJE I POSLOVNE USLUGE	938	657	281	1
75	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOC. OSIGURANJE	1930	1356	574	5
L	JAVNA UPRAVA I OBRANA, OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	1930	1356	574	5
80	OBRAZOVANJE	810	159	651	0
M	OBRAZOVANJE	810	159	651	0
85	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB	1682	439	1243	0
N	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB	1682	439	1243	0
90	UKLANJANJE OTPAD. VODA, ODVOZ SMEĆA, SANITAR. I SL. DJELATNOSTI	328	312	16	0
91	DJELATNOSTI ČLANSKIH ORGANIZACIJA, D. N.	69	24	45	0
92	REKREACIJSKE, KULTURNE I SPORTSKE DJELATNOSTI	286	130	156	0
93	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	112	67	45	0
O	OSTALE DRUŠTVENE, SOCIJALNE I OSOBNE USLUŽNE DJELATNOSTI	795	533	262	0
95	PRIVATNA KUĆANSTVA SA ZAPOSLENIM OSOBLJEM	0	0	0	0
P	PRIVATNA KUĆANSTVA SA ZAPOSLENIM OSOBLJEM	0	0	0	0
99	IZVANteritorijalne organizacije i tijela	4	2	2	0
Q	IZVANteritorijalne organizacije i tjela	4	2	2	0

Prerađivačka djelatnost s učešćem od 33,6% i dalje je na prvom mjestu s obzirom na apsolutni broj ozljeda na radu u 2006. godini, slijedi građevinarstvo (12,8%), djelatnost trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu (9,9%), javna uprava i obrana i obvezno socijalno osiguranje (7,8%), djelatnost prijevoza, skladištenja i veza (7,1%).

Smrtne nesreće bile su najčešće u građevinarstvu s udjelom od 38,2% (29 slučaja; 9 više u odnosu na 2005.). U prerađivačkoj djelatnosti poginula su dva radnika više u odnosu na 2005. godinu (udjel od 17,1%; 13 smrtno stradalih), trgovini na veliko i malo (10,6%; 8 smrtno stradalih) i djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva s udjelom od 9,2% (7 slučaja; 4 manje u odnosu na 2005.).

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u Hrvatskoj je u 2006. godini bilo prosječno 1,505.547 aktivnih osiguranika odnosno 3,8% više u odnosu na 2005. godinu. Ukupna stopa ozljeda na radu iznosila je 1.650,10/100.000, a ozljeda na radu koje su se dogodile na samom radnom mjestu 1.295,41/100.000 aktivnih osiguranika. Obje stope više su u odnosu na prethodnu godinu (1.560,08/100.000 zaposlenih odnosno 1.233,40/100.000).

Redosljed specifičnih stopa na 100.000 zaposlenih s obzirom na djelatnost (samo ozljede na radnom mjestu) u 2006. godini je slijedeći: na prvom mjestu se nalazi građevinarstvo s visokom stopom od 3.005,39/100.000 (2005. godine na drugom mjestu sa stopom od 2.798,63/100.000); na drugom mjestu je prerađivačka djelatnost sa stopom od 2.714,81/100.000 (2005. godine 2.465,23/100.000), slijedi djelatnost poljoprivrede, lova i šumarstva koja se zahvaljujući smanjenju stope s 2.874,32/100.000 u 2005. na 2.711,91 u 2006. godini spustila s prvog na treće mjesto. Rudarstvo i vađenje bilježi porast s 1.884,28/100.000 u 2005. godini na 2.230,77/100.000 u 2006. godini; opskrba električnom energijom, plinom i vodom (1.910,06/100.000); prijevoz, skladištenje i veze (1.582,76/100.000). Najmanje rizične u 2006. godini bile su djelatnosti financijskog posredovanja sa stopom od 376,10 i poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge sa stopom od 721,09 na 100.000 zaposlenih u djelatnosti. (Tablica 2).

Tablica 2. BROJ PRIJAVA OZLJEDA SAMO NA RADNOM MJESTU TE STOPA NA 100.000 AKTIVNIH OSIGURANIKA PO PODRUČJIMA DJELATNOSTI U 2006. GODINI

PODRUČJA DJELATNOSTI		BROJ PRIJAVA	STOPA NA 100.000 AKTIVNIH OSIGURANIKA U DJELATNOSTI
UKUPNO HRVATSKA		19.503	1.295,41
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	915	2.711,91
B	Ribarstvo	22	1.315,00
C	Rudarstvo i vađenje	116	2.230,77
D	Prerađivačka djelatnost	7.219	2.714,81
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	461	1.725,04
F	Građevinarstvo	2.818	3.005,39
G	Tgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu	1.849	881,90
H	Hoteli i restorani	664	1.580,91
I	Prijevoz, skladištenje i veze	1.373	1.643,94
J	Financijsko posredovanje	139	376,10
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	677	721,09
L	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	1.215	1.086,74
M	Obrazovanje	444	467,23
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	1.007	1.284,88
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	583	1.275,18
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	0	0
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela	1	152,67

Izvor podataka: Individualna Prijava ozljede na radu

S obzirom na smrtni ishod ozljeda nastalih isključivo na radnom mjestu te broj zaposlenih radnika prosječna stopa je iznosila 4,12 na 100.000 aktivnih osiguranika što je porast u odnosu na 2005. godinu (3,79/100.000). Najveći broj stradalih i najvišu stopu nalazimo u djelatnosti građevinarstva (28 smrtno stradalih; stopa od 29,86/100.000). Stopa značajno iznad prosjeka zabilježena je još i u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva (20,75/100.000), rudarstva i vađenja (19,23/100.000), opskrba električnom energijom, plinom i vodom (14,97/100.000) i prijevoz, skladištenje i veze (7,18/100.000). U prerađivačkoj djelatnosti koja je na drugom mjestu po apsolutnom broju smrtnih ozljeda, stopa je nešto niža od prosjeka i iznosi 3,76/100.000). U ostala tri područja djelatnosti u kojima su se dogodile smrtne ozljede stopa je ispod 2,00/100.000. (Tablica 3).

Tablica 3. BROJ OZLJEDA NA RADU SA SMRTNIM ISHODOM TE STOPA NA 100.000 AKTIVNIH OSIGURANIKA U 2006. GODINI

PODRUČJA DJELATNOSTI		BROJ AKTIVNIH OSIGURANIKA	SMRTO STRADALI ISKLUČIVO NA POSLU - UKUPNO	STOPA NA 100.000 AKTIVNIH OSIGURANIKA U DJELATNOSTI
UKUPNO HRVATSKA		1.505.547	62	4,12
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	33.740	7	20,75
B	Ribarstvo	1.673	0	0,00
C	Rudarstvo i vađenje	5.200	1	19,23
D	Prerađivačka djelatnost	265.912	10	3,76
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	26.724	4	14,97
F	Građevinarstvo	93.765	28	29,86
G	Tgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu	209.661	3	1,43
H	Hoteli i restorani	42.001	0	0,00
I	Prijevoz, skladištenje i veze	83.519	6	7,18
J	Financijsko posredovanje	36.958	0	0,00
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	93.886	1	1,07
L	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	111.802	2	1,79
M	Obrazovanje	95.028	0	0,00
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	78.373	0	0,00
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	45.719	0	0,00
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	0	0	-
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela	655	0	0,00

DEFINICIJE

U skladu sa **Zakonom o mirovinskom osiguranju ozljeda na radu** je:

- ◆ **ozljeda** osiguranika izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem, te ozljeda nastala naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkoga stanja organizma, ako je takva ozljeda uzročno vezana uz obavljanje poslova na kojima radi,
- ◆ **bolest** osiguranika koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nesretnoga slučaja ili više sile za vrijeme rada,
- ◆ **ozljeda** nastala na redovnom putu do posla i s njega, na službenom putu ili putu radi obavljanja posla,
- ◆ **ozljeda** učenika i studenata na dodiplomskom studiju nastala za vrijeme praktične nastave, odnosno za vrijeme stručne prakse kod poslodavca,
- ◆ **ozljeda** nanescena u vezi s korištenjem prava na zdravstvenu zaštitu i pravom na profesionalnu rehabilitaciju,
- ◆ **ozljeda** nastala na način predviđen u točki 1. koju osoba pretrpi u vezi s prethodnim utvrđivanjem zdravstvene sposobnosti, kada je to prema zakonu obvezno prigodom zasnivanja radnog odnosa.

U skladu sa **Zakonom o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu ozljedom na radu** se smatra:

1. ozljeda izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem te ozljeda prouzročena naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je uzročno vezana uz obavljanje poslova, odnosno djelatnosti na osnovi koje je ozlijeđena osoba osigurana,
2. bolest koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nesretnog slučaja ili više sile za vrijeme rada, odnosno obavljanja djelatnosti ili u vezi s obavljanjem te djelatnosti na osnovi koje je osigurana osoba osigurana,
3. ozljeda nastala na način iz točke 1. ovoga članka koju osigurana osoba zadobije na redovitom putu od stana do mjesta rada i obratno te na putu poduzetom radi stupanja na posao koji joj je osiguran, odnosno na posao na osnovi kojeg je osigurana,
4. ozljeda nastala na način iz točke 1. ovoga članka koju osiguranik zadobije u vezi s korištenjem prava na zdravstvenu zaštitu prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju i prava na profesionalnu rehabilitaciju prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju,
5. ozljeda, odnosno bolest iz točke 1. i 2. ovoga članka koja nastane kod osobe osigurane sukladno članku 9. ovoga Zakona,
6. ozljeda nastala na način iz točke 1. ovoga članka koju osigurana osoba zadobije u vezi s prethodnim utvrđivanjem zdravstvene sposobnosti kada je to prema zakonu obvezno prigodom zasnivanja radnog odnosa.

Literatura

1. Godišnje izvješće o ozljedama na radu za 2006. godinu, Hrvatski zavod za javno zdravstvo – interni podaci srpanj 2007.
2. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis 1996 – 2005. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 1997 - 2006.
3. Zakon o zdravstvenoj zaštiti. NN 121/2003; NN 86/2006.
4. Zakon o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu. NN85/2006.
5. Zakon o mirovinskom osiguranju (NN 102/98)
6. Izvješće o stanju i radu u zdravstvu Republike Hrvatske 1990 – 1994, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb 1991 - 1995.
7. Godišnji izvještaj za 1997., 1998. i 1999. godinu. SIZ zdravstva i zdravstvenog osiguranja Hrvatske, Zagreb 1988., 1989. i 1990.